

Menestyvä Varsinais-Suomi kytkee Suomen länteen

Ajankohtainen katsaus maakuntavaltuustolle
Varsinais-Suomen Maakuntavaltuusto 9.12.2024
Maakuntajohtaja Jyri Arponen

Sisällys

- Ensimmäiset 9 viikkoa Maakuntajohtajana
- **Menestyvä Varsinais-Suomi kytkee Suomen länteen**
- TKI ja Varsinais-Suomi
- Maakuntastrategian päivitystyö ja uuden maakuntaohjelman 2026-2029 laatiminen aloitettu

- Uusi maakuntajohtaja Jyri Arponen on aloittanut – maakunnan menestyspotentiaali ja asiantuntevat työkaverit motivoivat uudessa tehtävässä

*Suomella on isot haasteet ja mahdollisuudet kestävyiden, talouskasvun ja hyvinvoinnin tasapainon saavuttamisessa sekä turvallisen elämän turvaamisessa. Tässä työssä maakunnan liitolla on merkittävä rooli. **Varsinais-Suomen liitto vastaa elinkeinoelämän toimintaedellytysten kehittämisestä, maakuntastrategiasta, maakuntakaavoituksesta, liikennejärjestelmätyöstä ja merialuesuunnittelusta sekä maakuntamme edunvannasta.***

*Varsinais-Suomi on kansainvälinen, elinkeinorakenteeltaan monipuolinen **maakunta, joka kytkee Suomen länteen.** Teknologinen osaaminen, laaja korkeakoulutus, rikas kulttuuri sekä ainutlaatuinen saaristo ja luontomme antavat pohjan vahvalle tulevaisuudelle.*

”Tavoitteenani on menestyvä kestävä kasvun ja hyvinvoinnin yhteistyötä tekevä innovaatiomaakunta, jossa on vetovoimaa ja jossa investoidaan osaamiseen ja infraan sekä panostetaan toimintaan. Näin saadaan työpaikkoja ja pitovoimaa, joilla osaaminen ja pääoma pysyvät Varsinais-Suomessa. Haluan käydä avointa dialogia sidosryhmien kanssa ja vahvistaa maakunnan liiton asemaa dynaamisena ja haluttuna kehityskumppanina.”

Menestyvä Varsinais-Suomi kytkee Suomen länteen

Varsinais-Suomi kytkee Suomen länteen

- Suomi on länsimaa Euroopassa, EU:n ja Naton jäsen
- Meillä on suora ja lyhin yhteys Pohjoismaihin, Keski-Eurooppaan ja Atlantille: liikenneyhteydet, logistiikka, TEN-T satamat
- Strateginen tilanne ja geopoliittinen asema
- Saaristo ja Saaristomeri
- Talous ja vienti, puolustus, varautuminen, huoltovarmuus, kilpailukyky ja kasvu, innovaatiot ja osaaminen
- KASVUKOLMIO tuo hyvinvointia koko Suomeen
- Länsirata = Itä-Suomi-Helsinki-Turku-Tukholma yhteys sekä Jyväskylä-Tampere-Turku-Tukholma
- Varsinais-Suomi & Satakunta yhteistyö, erit. Nato ja logistiikka, vihreä teollisuus ja energia

Suomen silta länteen

Ydinverkolla Turun ja Naantalin satamat, Turun lentoasema, E18 moottoritie ja Turku-Helsinki raideyhteys.

Tavoitteena hyvät yhteydet

- ✓ Länsiradan hallitusohjelmakirjaus
- ✓ Turun lentokentän ympärivuorokautinen rahoitus
- ✓ E18 kehätie Raisiossa ja Paraistenväylä osana MAL-sopimusta

Länsirata on elinvoimahanke

Vahvistaa eteläisen Suomen kytkeytymistä satamiemme kautta Länsi-Eurooppaan.

LÄNSIRATA

parantaa alueiden elinvoimaisuutta

Hankkeesta tehdyt selvitykset ovat laajalti osoittaneet hankkeen aluetaloudellisen kannattavuuden

Alueiden saavutettavuus kasvaa toimivan liikennejärjestelmän myötä

Maankäyttö tehostuu uusien alueiden rakentamisen ja nykyisten alueiden kehittämisen myötä

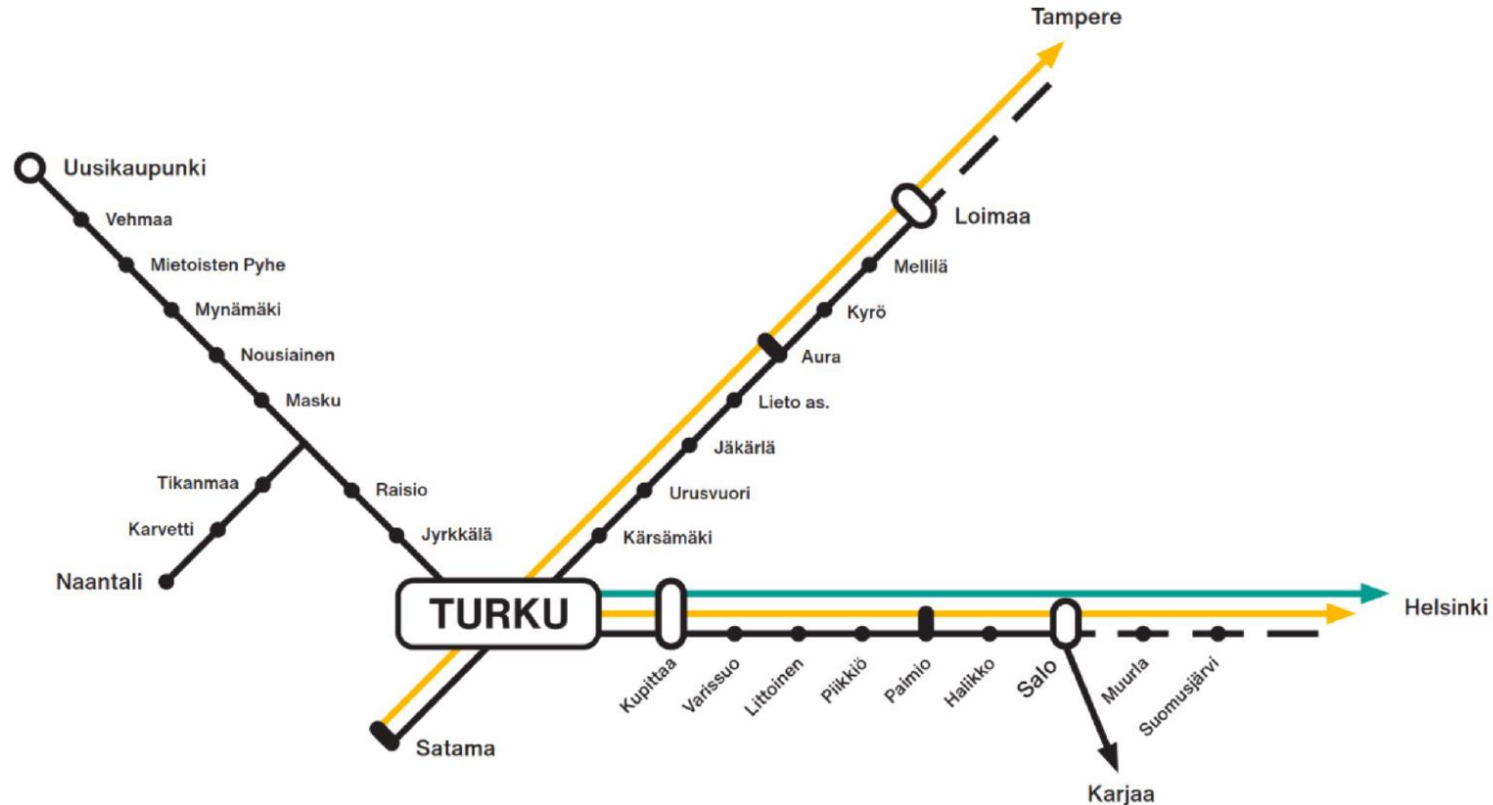
Ostovoima kasvaa uusien asukkaiden, saavutettavien palveluiden ja lisääntyneen vapaa-ajan myötä

Alueelle tulee uusia investointeja niiden houkuttelevuuden ja investointiympäristön varmuuden myötä

Alueellinen junaliikenne – Varsinais-Suomea kiinnostaa kaikki ratasuunnat

Suomenlahden häiriötilanteessa Lounais-Suomen satamien rooli korostuu

Suomenlahden konttisatamien liikenteen estyessä siirtyvät kuljetusvirrat ensisijaisesti muihin satamiin.

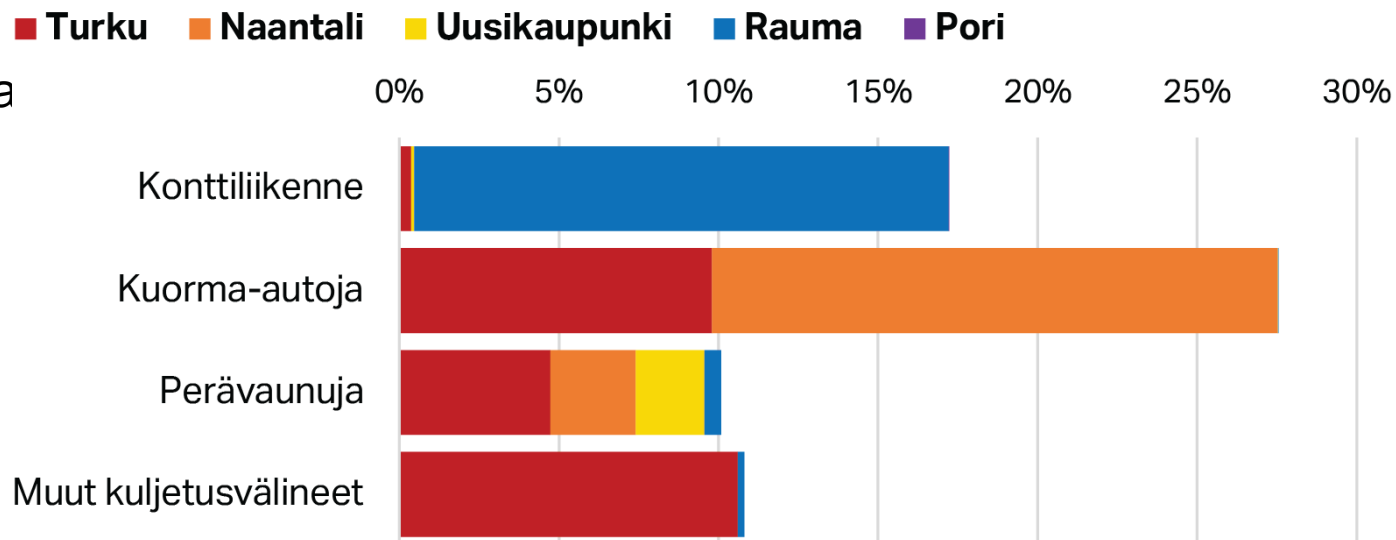
Ns. huoltovarmuusreitti pohjoisesta Narvikiin pystyy vastaamaan max 5 % liikenteestä.

Satamien kapasiteetin skaalaaminen ylöspäin edellyttää takamaayhteyksien kuntoon saattamista Seuraavaksi E18-kehätie Raisio-Naantali, Naantalın radan sähköistys, valtatie 8, valtatie 9.

Satamien infrastruktuurin tulee mahdollistaa materiaalin purku. Sotilaallisen liikkuvuuden rahoituksen kriteerit uudistettava Itämeren merenkulun tarpeisiin ns. short sea shipping.

Tarvitaan investointeja myös raskaan liikenteen levähdyspaikkoihin ns. järjestelyalueisiin.

Lounais-Suomen satamien osuus koko maan ulkomaan meriliikenteestä kuljetusvälineittäin 2023 (tonnia)

Merivoimat sekä rannikkolaivasto Lounais-Suomessa

Merivoimien esikunta ja rannikkolaivasto sijaitsevat Turussa.

Länsi-Suomen merivartioston
esikunta Turussa, merivartio-
asemat Porissa ja Raumalla.
Turussa Rajan vartiolaivue.

Maailman johtava laivojen suunnittelu- ja rakennuskeskittymä

Alue loistaa globaalina markkinajohtajana useilla avainalueilla, mukaan lukien huippuluokan risteilyalukset, offshore- ja arktiset teknologiat sekä älykkäät autonomiset alukset.

Valmistusprosesseja ohjaavat kestävä kehityksen periaatteet, jotka ovat puolestaan luoneet uusia liiketoimintamahdollisuuksia.

Vahvuksiamme ovat muun muassa:

- Laaja valikoima erikoistuneita yrityksiä hyvällä toimittajien integraatiolla. Noin 40 % Meyer Turun kotimaisten toimitustilausten arvosta tulee Varsinais-Suomesta.
- Vuosisatojen perinnöllä Turku on valmistanut huikeat 1 400 alusta. Tämä rikas perintö lisää osaamistamme ja mainettamme.
- Saariston läheisyys tarjoaa merkittäviä etuja kokeilulle ja tutkimukselle, mikä lisää osaamistamme ja innovaatiokykyämme.

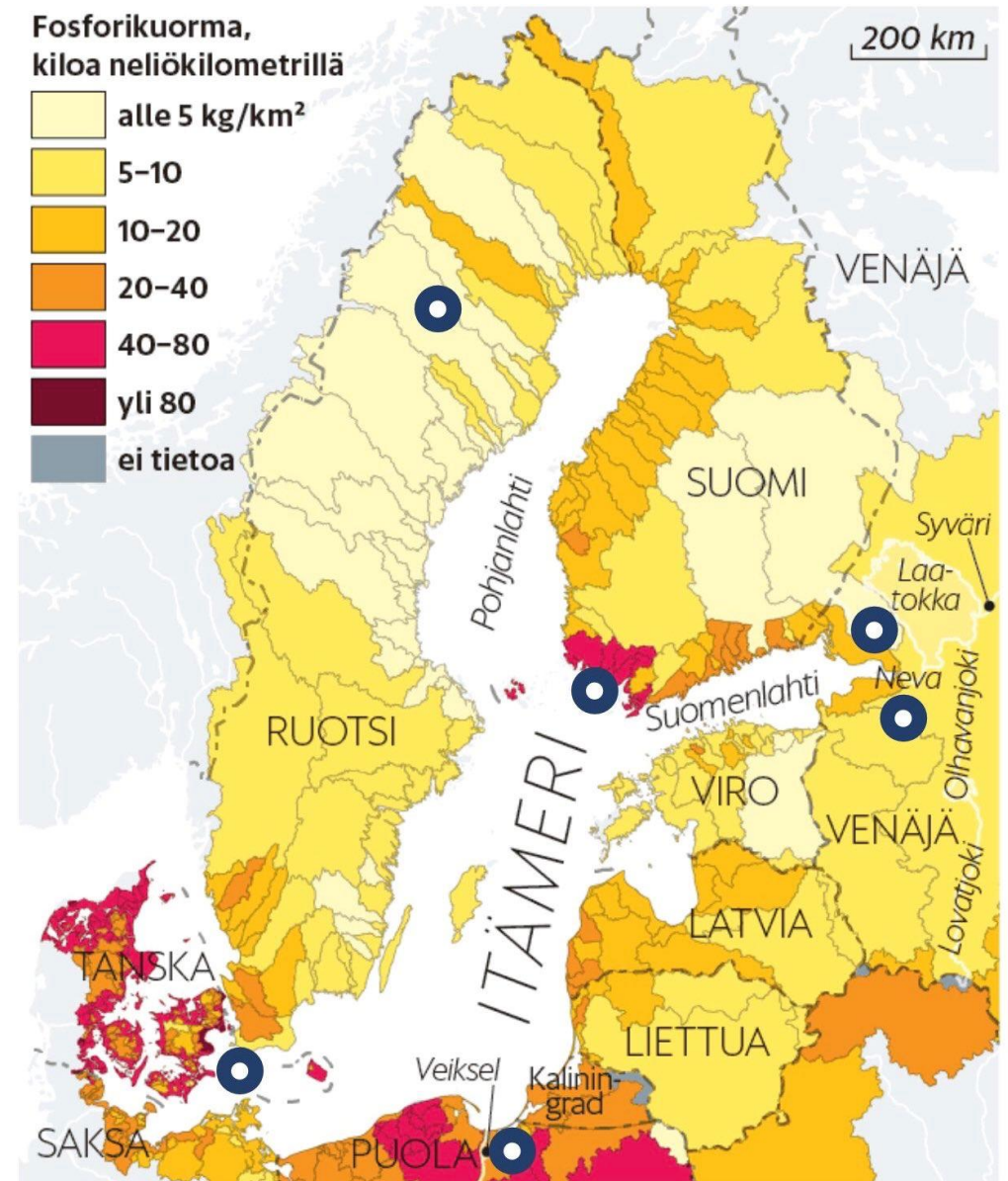

Saaristomeren pelastaminen

- Poliittinen tahto olemassa, mutta toimilta puuttuu vaikuttavuutta ja skaalautuvuutta.

Tarvitaan:

- EU:n maatalouspolitiikan uudistusta
- TKI-rahoitusta ja teknologianeutraali ravinnekiertotuki
- Ennallistamisen kansallinen suunnitelma hyödynnettävä Saaristomeren työssä.
- Fosforiasetuksen lantapoikkeuksesta ei tule tehdä pysyvää.

HELCOM

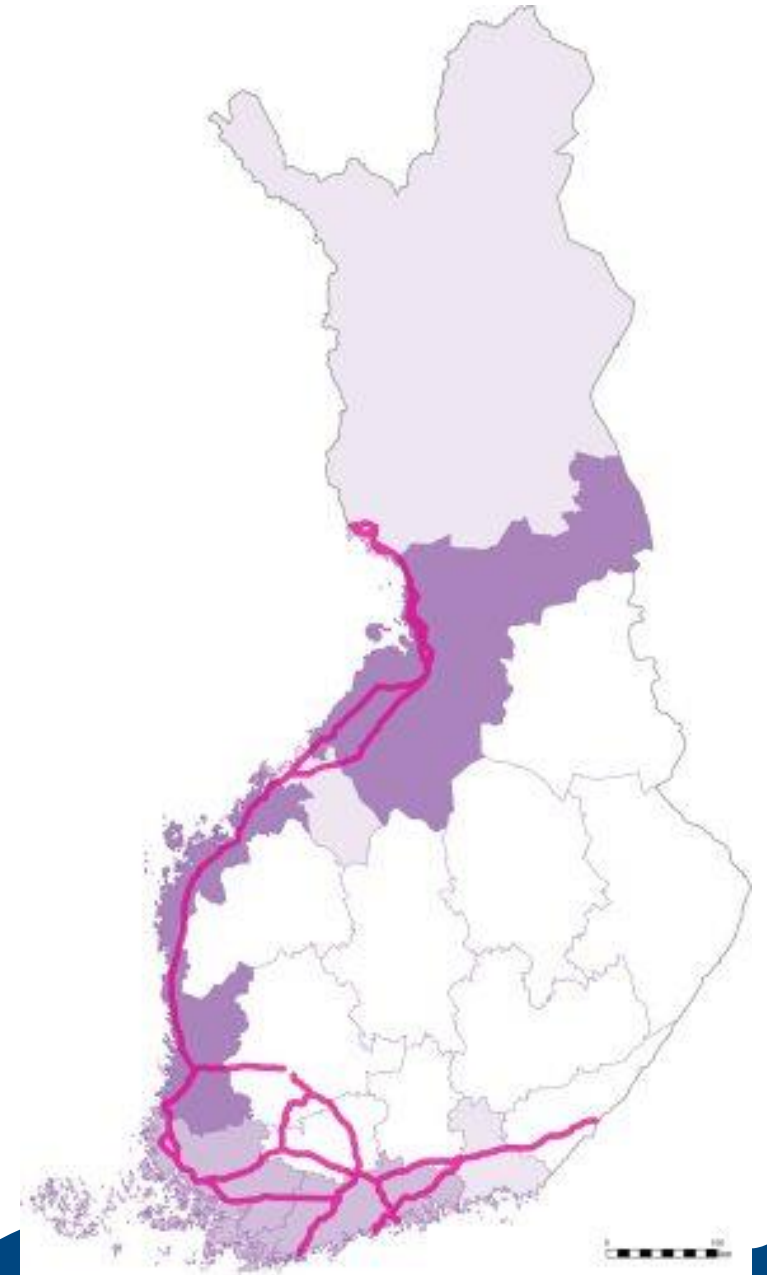
Maataloustuotanto Varsinais-Suomessa

- 10 % maatalousyrityksistä**
- 16 % lihantuotannosta**
- 17 % öljykasvien tuotannosta**
- 29 % vehnäntuotannosta**
- 32 % vihannesten tuotannosta**
- 35 % rukiin tuotannosta**

Energian saannin ja siirron saanto mahdollistaa vihreää / puhdasta teollisuus siirtymää

- Esimerkiksi **kansallisen vetyverkon (Gasgrid)** alustavat/suunnitteilla olevat reittivaihtoehdot kulkevat kaikki Lounais-Suomen kautta.
- Suomalainen vihreän vedyn ja Power-to-X-tekniikan edelläkävijä **P2X Solutions Oy:n** laitos valmistuu Harjavaltaan, ja tuottaa **vihreää vetyä** mm. teollisuuden tarpeisiin uusiutuvalla energialla tuotetulla sähköllä.
- **Nordic Ren-Gas** on käynnistänyt Suomen suurimman **e-metaani**hankkeen Porissa. E-metaania hyödynnetään mm. meriliikenteessä ja raskaassa maantieliikenteessä.
- Naantaliin valmistellaan vihreän vedyn ja ammoniakin tuotantolaitosta. **Green North Energyn** ammoniakkia tuotetaan kotimaisten lannoitteiden valmistukseen ja vihreäksi meriliikenteen polttoaineeksi.

Yritysten kaksoiskäyttöraatkaisut

Clean

Experience

Health

Maritime

Tech

Monialainen Suomen innovaatiokeskittymä, joka tarjoaa ratkaisuja sovellettavaksi myös kaksikäyttötuotteina.

BUSINESS TURKU

Puolustusteollisuuden yritysten työpaja 8.1.2025
VSL:ssa klo 13:00

TKI ja Varsinais-Suomi

Keinoja tuottavuuden nostamiseen

- Koulutus – osaava työvoimaresurssi
- Kilpailu – tuotannollisten resurssien käytön optimointi, uudistumisen kannustimet
- Sääntely – markkinadynamiikan ja kannustimien hyödyntäminen
- Työmarkkinat – työvoimaresurssien käyttö ja kohdentaminen

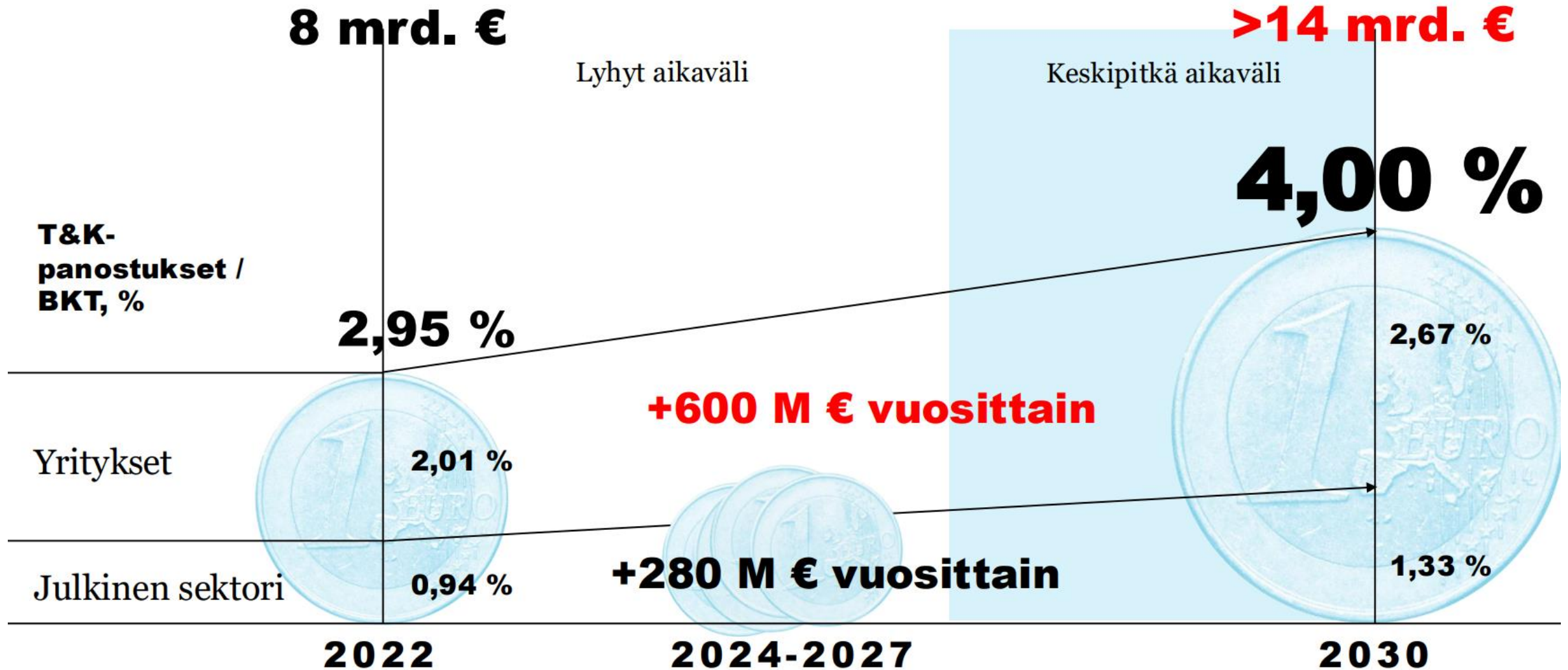
- Tutkimus-, kehitys- ja innovaatiotoiminta (TKI) – kombinoiteja edellisistä:
 - Uuden tiedon tuottaminen
 - Osaamisen kehittäminen yritystasolla
 - Elinkeinorakenteiden muutos
 - Kasvu ja kyky selviytyä markkinakilpailussa

Yritystutkimus - Sitra/Taloustutkimus

Huhti-kesäkuu 2024 n=1202

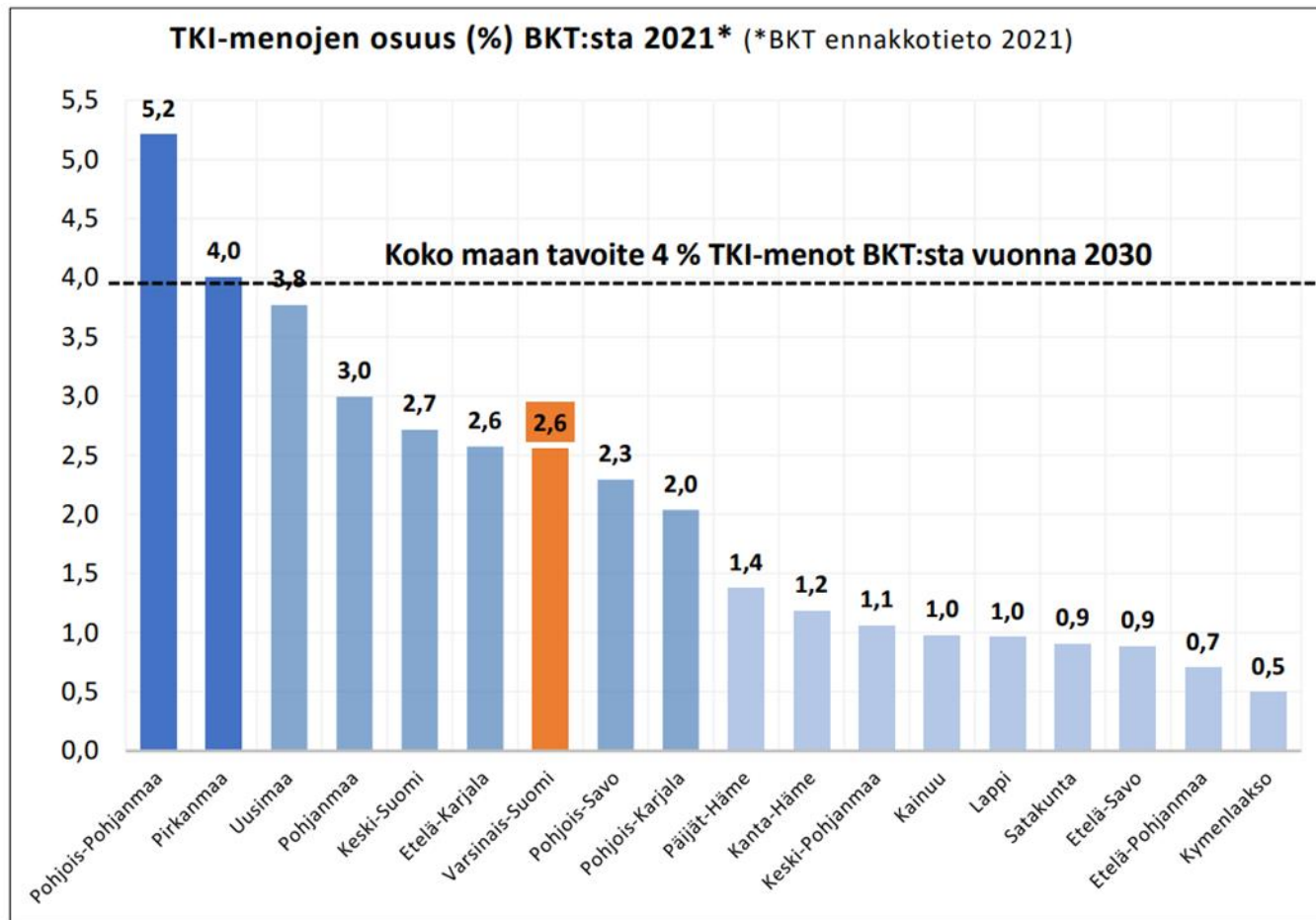
1. Yritykset ovat valmiita kasvattamaan T&K-investointejaan keskimäärin 27% vuoteen 2027
2. Lisärahoitus kannustaa merkittävästi lisäämään tutkimus- ja kehityspanostuksia erityisesti pienissä yrityksissä, jotka työllistävät 5- 9 henkilöä tai joiden liikevaihto on alle kaksi miljoonaa euroa. Myös voimakkaasti kasvuhakuiset yritykset ilmoittavat keskimääräistä useammin, että lisärahoitus kannustaa lisäämään merkittävästi heidän omia tutkimus- ja kehittämistoiminnan panostuksia.
3. Yritys- ja tutkimusyhteistyön lisääminen on ensiarvoisen tärkeää TKI-toiminnan vauhdittamiseksi
4. Tarvitsemme merkittävästi lisää TKI-osaajia Suomeen

T&K-päämäärä ja vipuvaikutus

TKI-MENOT MAAKUNNITTAIN

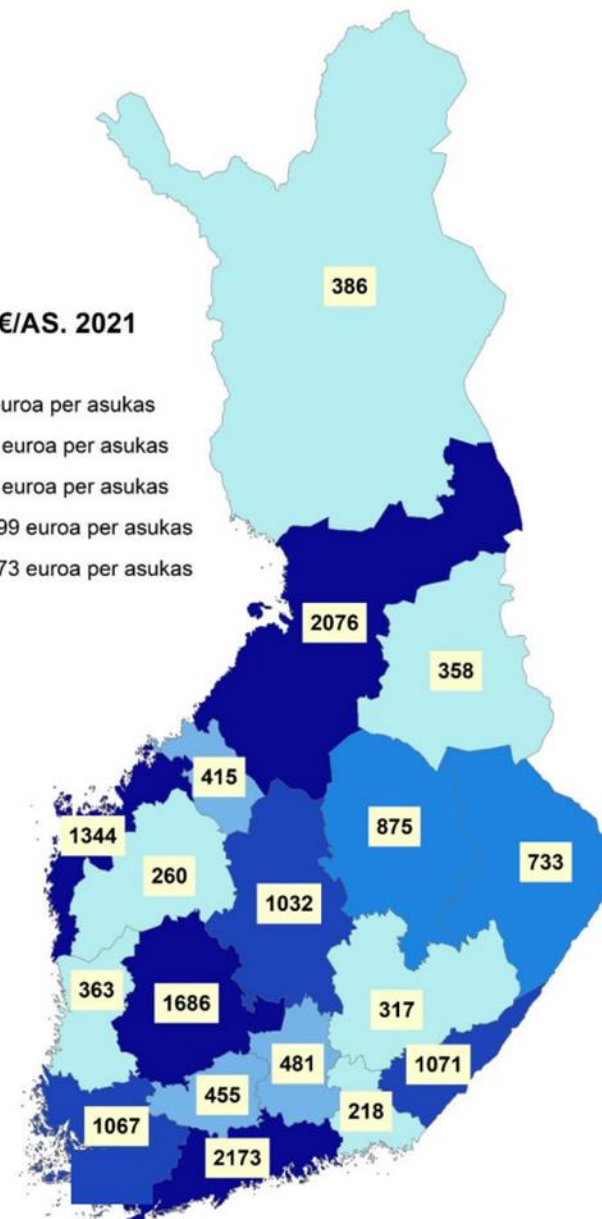
osuus (%) BKT:sta ja euroa asukasta kohden 2021

Lähde: Tilastokeskus, väestö; kansantalouden aluetilinpito; tutkimus- ja tuotekehitysmenot alueittain:
Kartta ja graafi: Timo Aro 2023

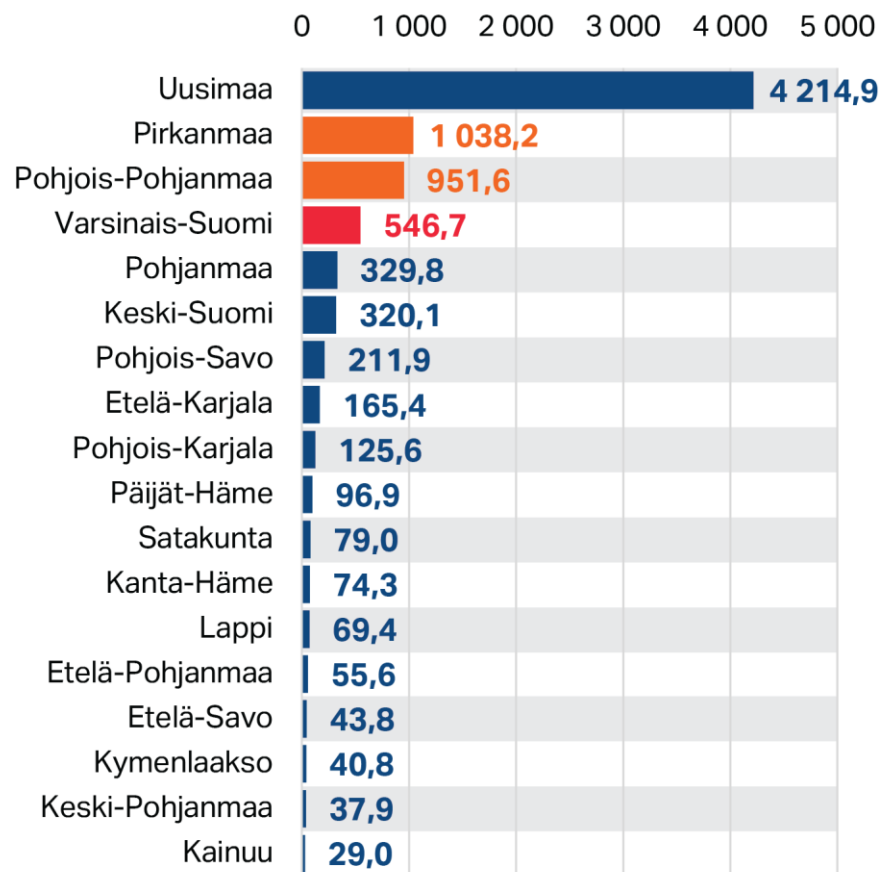
TKI-MENOT €/AS. 2021

- Alle 400 euroa per asukas
- 400 - 699 euroa per asukas
- 700 - 999 euroa per asukas
- 1000 - 1299 euroa per asukas
- 1300 - 2173 euroa per asukas

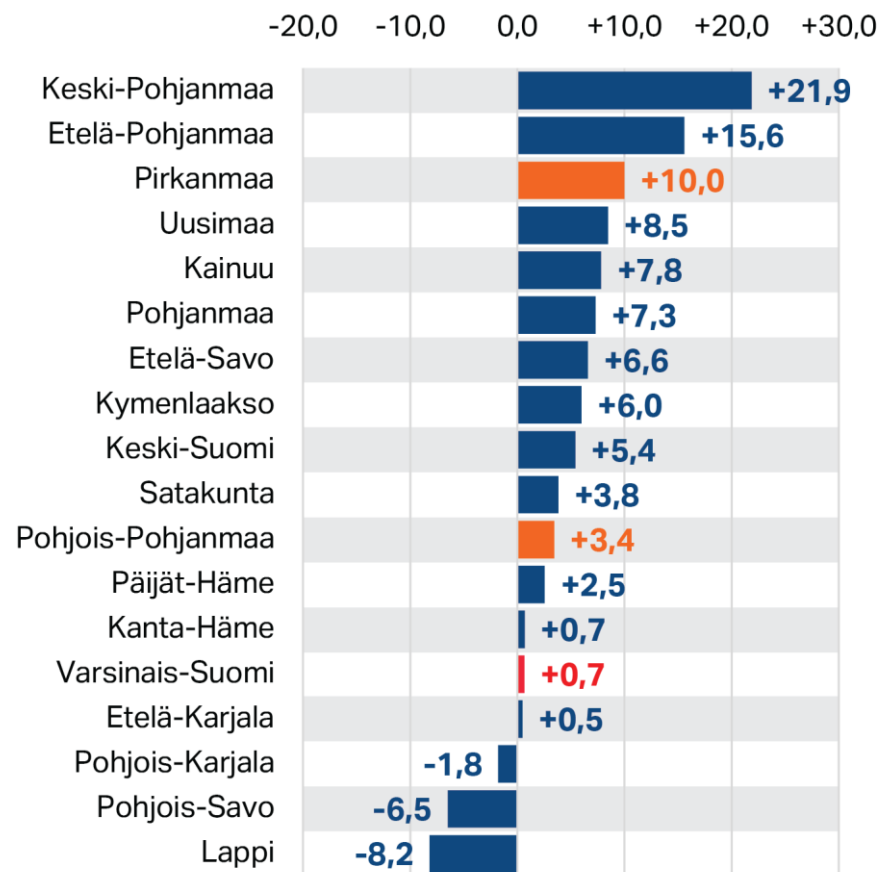

Varsinais-Suomen T&K-menot 2023 ovat noin puolet Pirkanmaan tasosta, kehitys oli alavireistä

T&K-menot maakunnittain 2023 (milj. €)

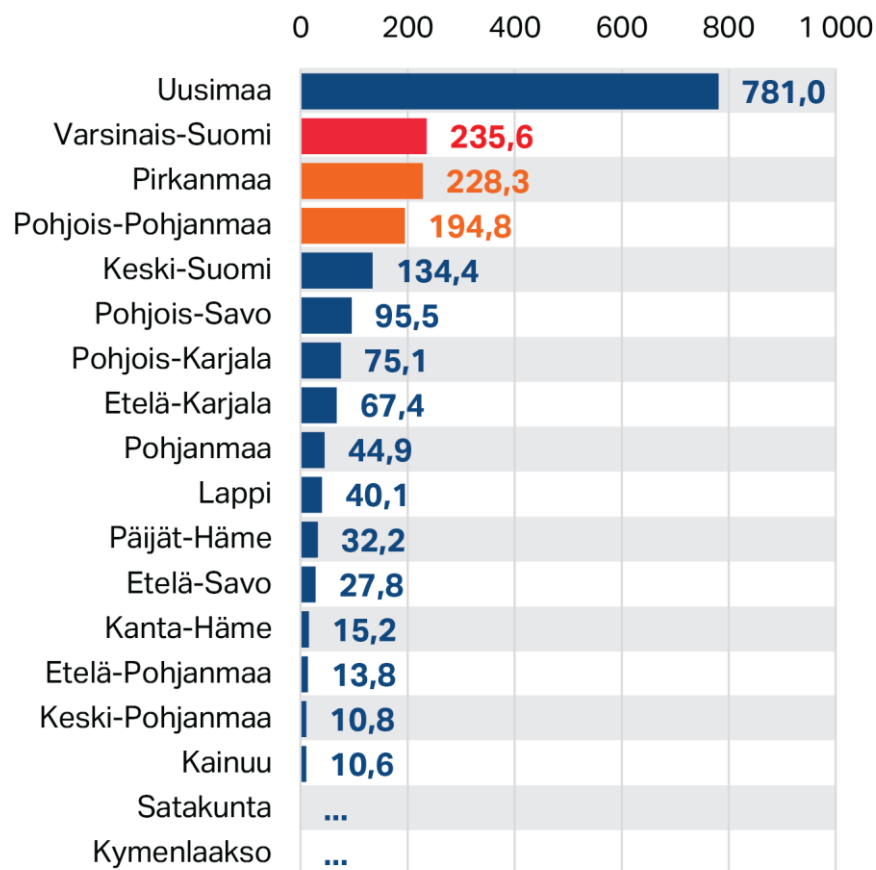

T&K-menojen muutos 2022–2023 (%)

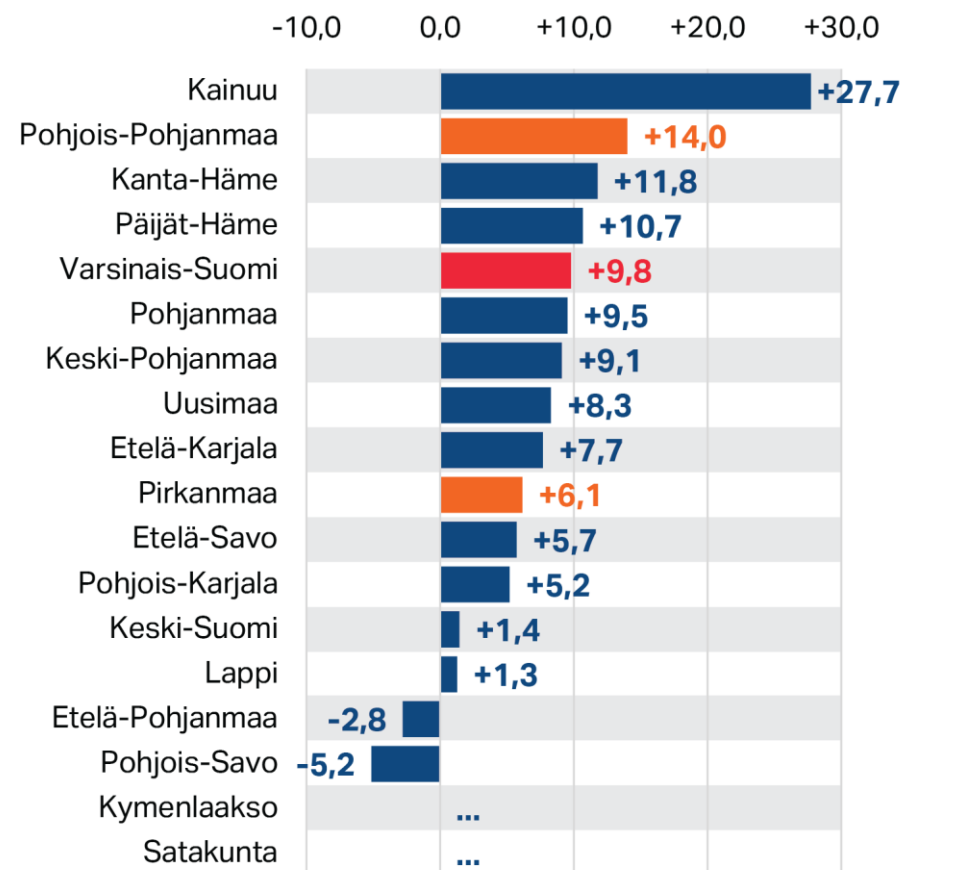

Korkeakoulujen T&K-toiminta on Varsinais-Suomessa maan toiseksi korkeimmalla tasolla

Korkeakoulujen T&K-menot 2023 (milj. €)

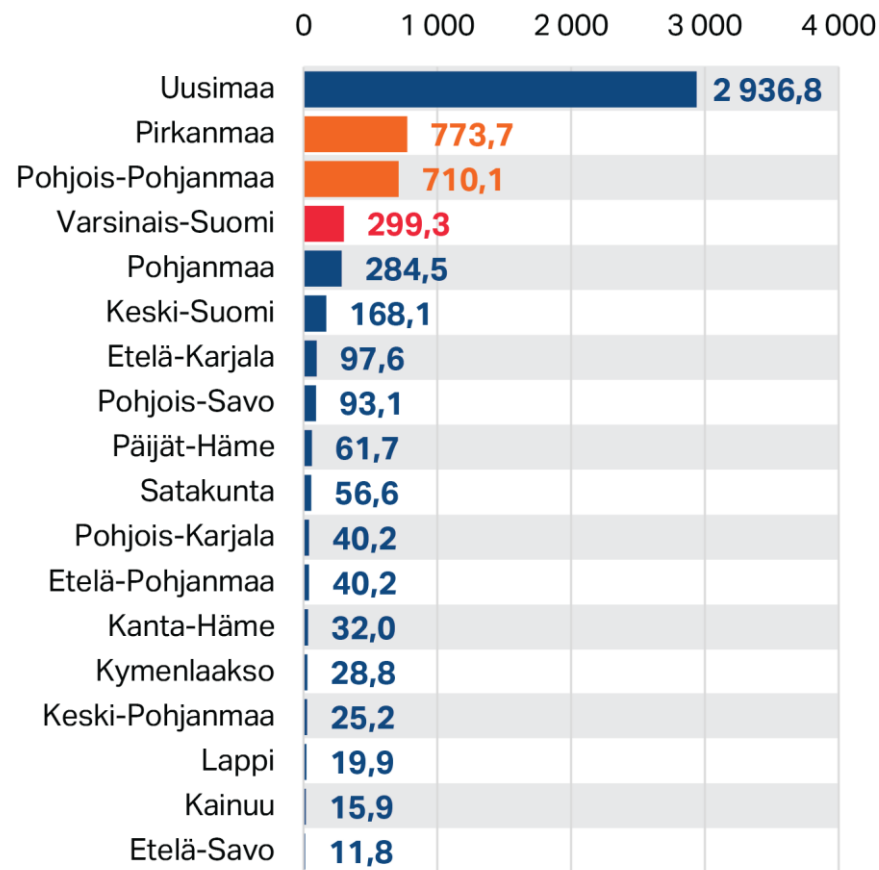

Korkeakoulujen T&K-menojen muutos 2022–2023 (%)

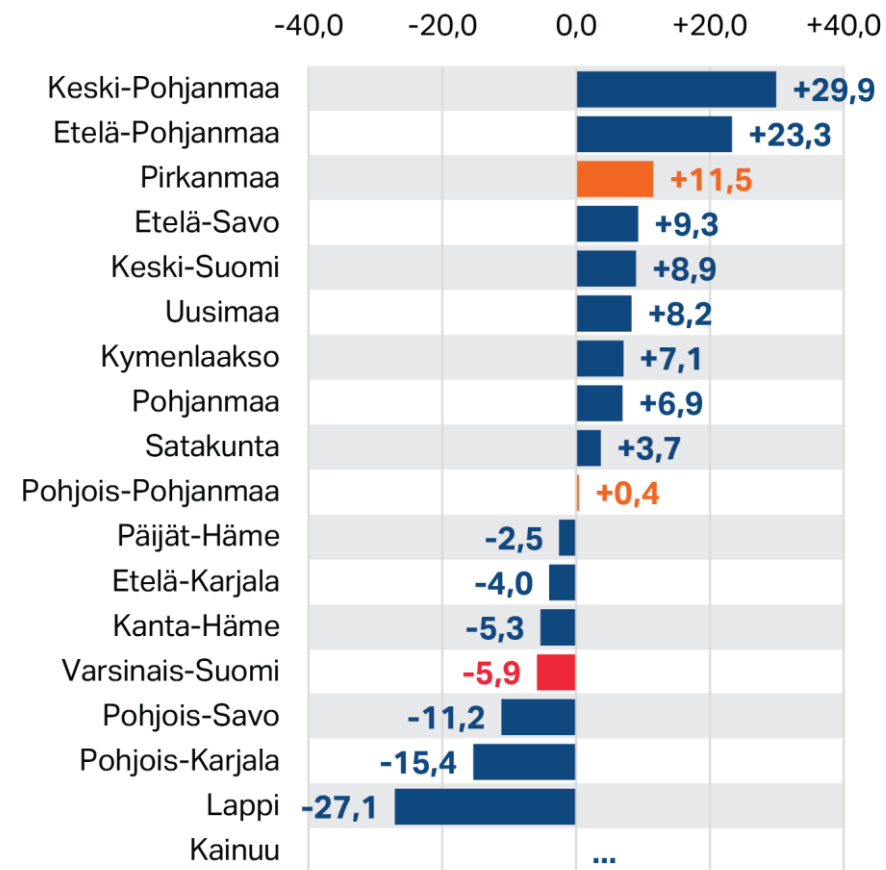

Yritysten T&K-menojen kehitys oli Varsinais-Suomessa kuitenkin kehnoa viime vuonna

Yritysten T&K-menot 2023 (milj. €)

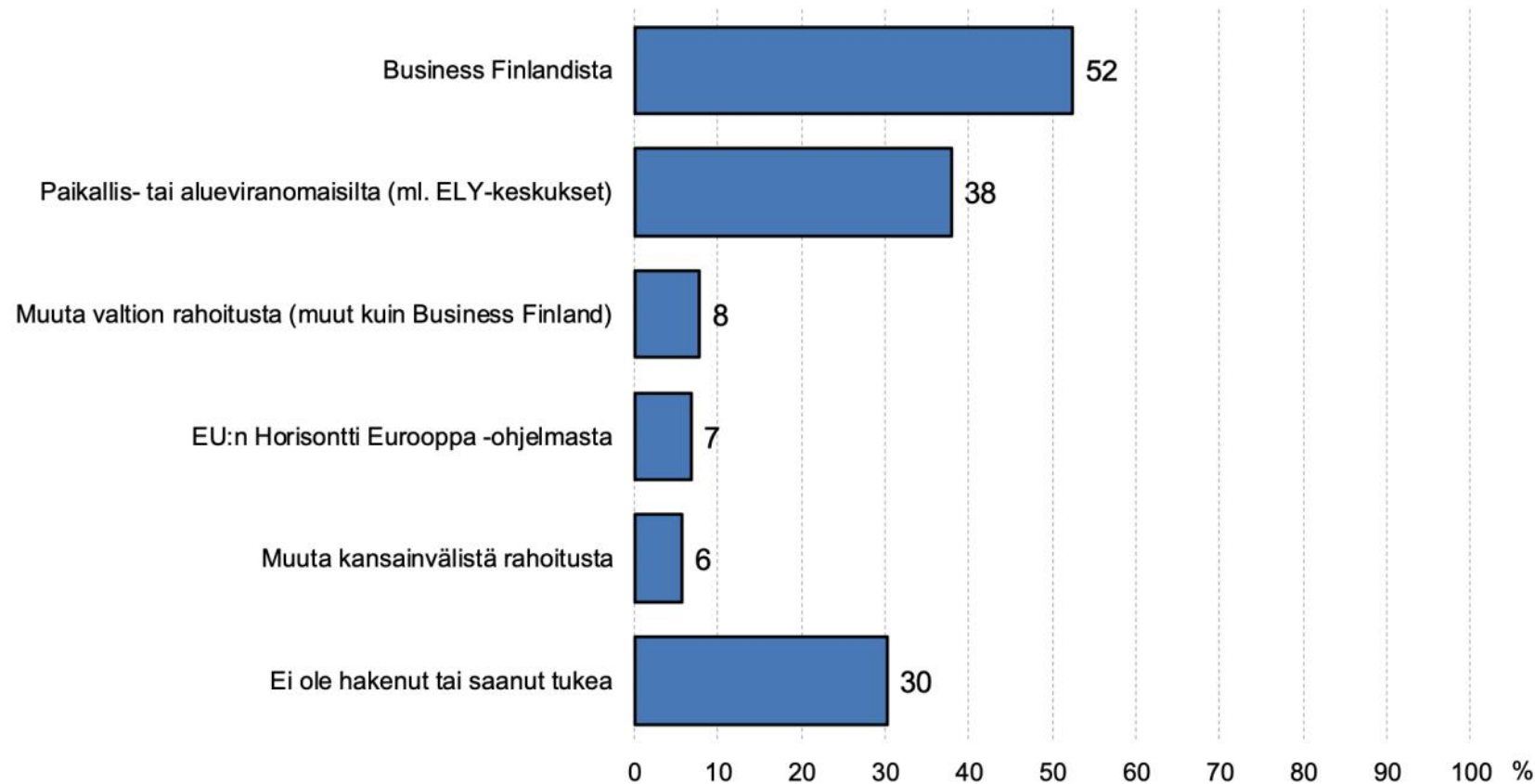

Yritysten T&K-menojen muutos 2022–2023 (%)

Mistä seuraavista läheistä yrityksesi on saanut tutkimus- tai kehittämistukea?

Kaikki vastaajat, n=1201

Pääministeri Orpon hallituksen kehysriihi 15.-16.4.2024

Kehysriihen päätökset valtion T&K-rahoituksen kohdennuksista vuosille 2025-2028

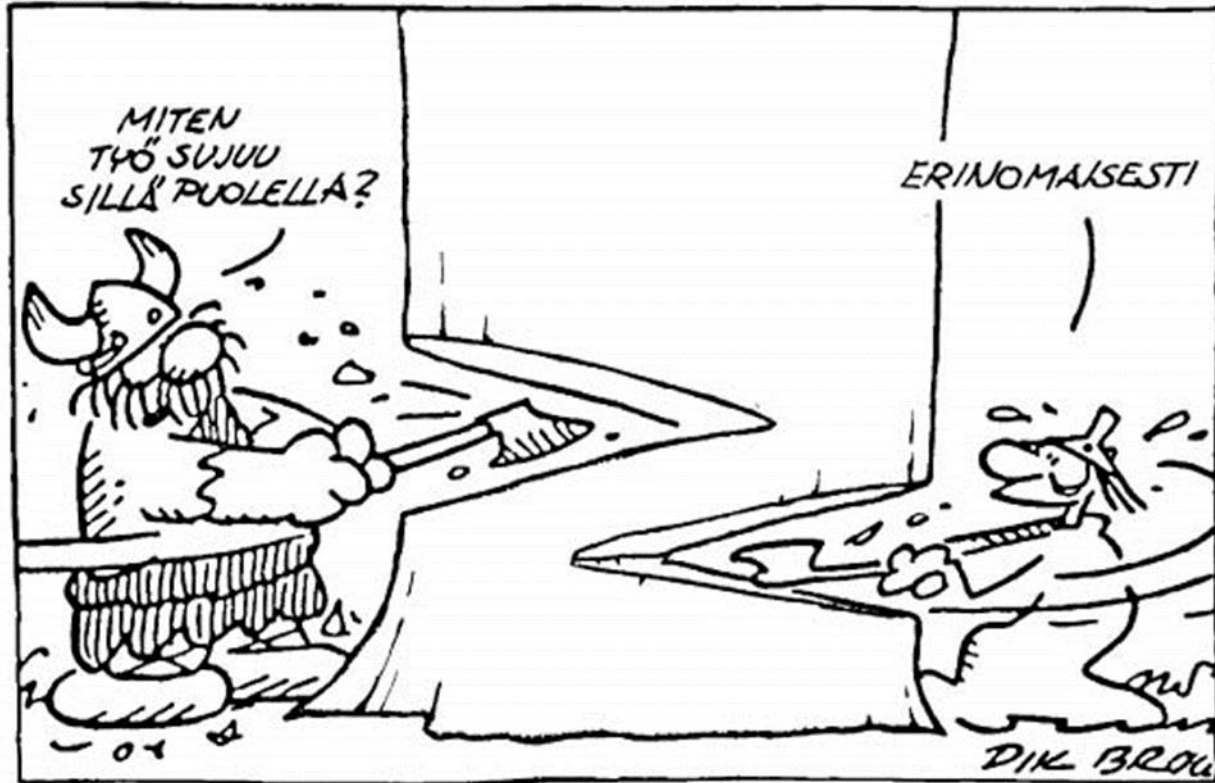
- Elinvoimakeskusten uudistamisessa valmistellaan **rahoitusmekanismia, jolla edistetään pk-yritysten tavoitteellista T&K-toimintaa**. T&K-rahoituksen monivuotisen suunnitelman mukaisesti T&K-lisärahoitusta kohdennetaan kilpailullisin menettelyin Business Finlandin ja **ELY-keskusten (myöhemmin Elinvoimakeskusten) kautta pk-yrityksille, jotka sitoutuvat pitkäjänteisesti lisäämään ja vahvistamaan uudistavaa T&K-toimintaansa**.
- Tavoitteena on saada uusia yrityksiä tekemään T&K-toimintaa sekä rohkaista yrityksiä ottamaan suurempia riskejä kunnianhimoisemmissa T&K-hankkeissa. Kasvavan T&K-rahoituksen kohdentamisessa huomioidaan myös alueellisia ja alakohtaisia tarpeita. Alueellista ja alakohtaista erikoistumista edistetään vaikuttavuuden ja tehokkuuden lisäämiseksi.

Päätökset uusista kasvutoimista kasvuriihessä

- Pääministeri käynnisti kasvuriihi-hankkeen syyskuussa 2024
- Tarkoitus on päättää uusista kasvutoimista hallituksen puoliväliriihessä 22.-23.4.
- Asiantuntijaryhmä kokoaa Risto Murron johdolla eri tahojen näkemykset loppuraporttiin 28.2. mennessä.
- Painotuksia TKI-rahoitukseen

Maakuntastrategian päivitystyö ja uuden maakuntaohjelman 2026- 2029 laatiminen aloitettu

Ilman yhteistä visiota ja strategiaa...

Päivitysprosessit käynnistyneet

- Maakuntastrategia ja -ohjelma on koko maakunnan yhteinen tulevaisuuskäsikirja, joissa on menestyksen edellytykset ja tulevaisuuden mahdollisuudet sekä määrittelee tarvittavat toimenpiteet, millä näihin päästään. Se on asiakirja, jonka kaikki maakunnan keskeiset toimijat voivat hyväksyä ja sitoutua sen toteuttamiseen.
- Maakuntakaavan merkittävin tehtävä on yhteensovittaa niin valtakunnalliset, maakunnalliset kuin paikalliset tavoitteet toisiinsa. Maakuntakaavan ohjausvaikutus tuo luotettavuutta ja pysyvyyttä kriittisille investoinneille

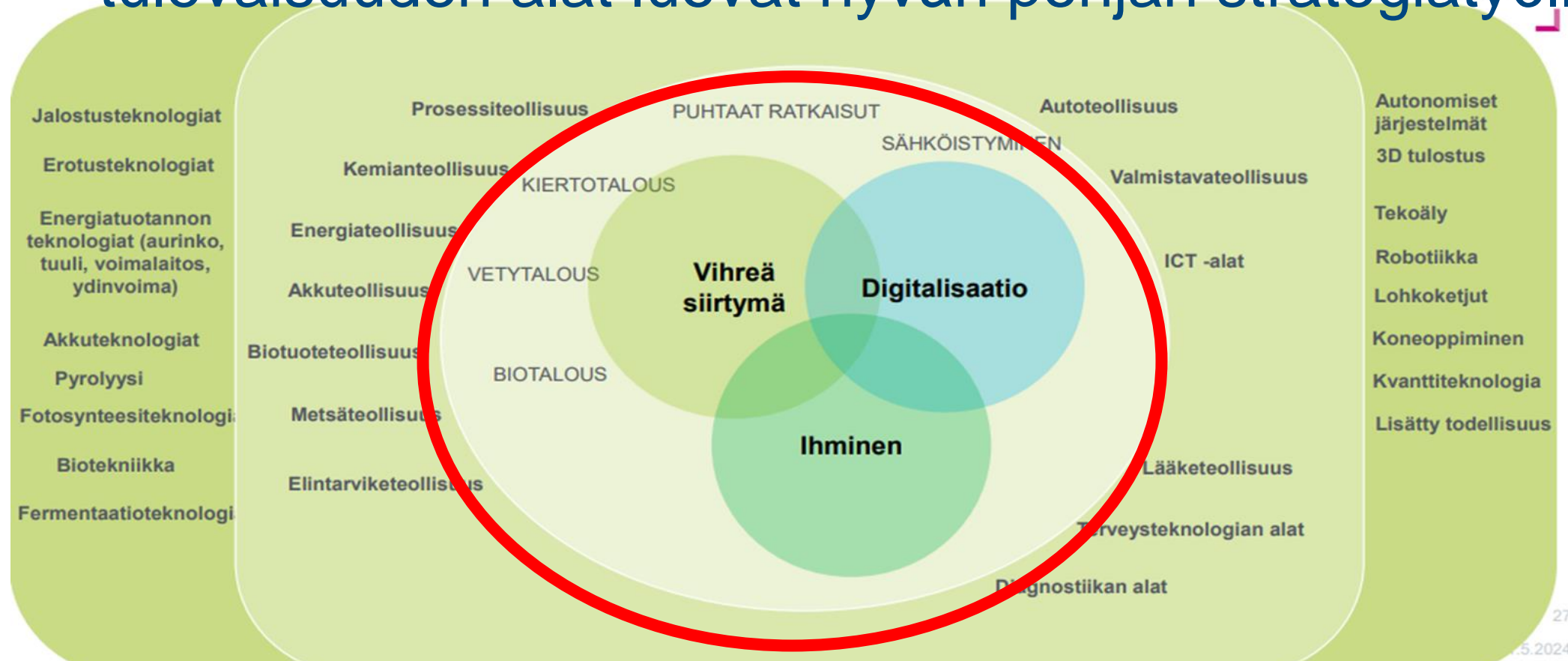

Aluekehittämisen vuoden 2025 kärjet

- Maakuntastrategian päivitys ja uuden maakuntaohjelman 2026-2029 laatiminen laajassa yhteistyössä alueen toimijoiden kanssa
- Varautuminen EU:n uuteen ohjelmakauteen 2028+ ja uuteen monivuotiseen rahoituskehykseen. EU:n rahoitus- ja tukipolitiikassa on odotettavissa suuria muutoksia (rahoituksen jakautuminen, kohdentaminen, uudet tarpeet, hallinnointi, yksinkertaistaminen jne..)
- Aluehallinnon uudistus (mm. elinvoimakeskukset, työllisyysalueet ja ALKE-selonteon kautta esitettävät mahdolliset muutokset) vaikuttanevat myös maakunnan liiton tehtäviin joko suoraan tai välillisesti

Maakunnan monipuoliset elinkeinoelämän kärjet ja tulevaisuuden alat luovat hyvän pohjan strategiatyölle

27

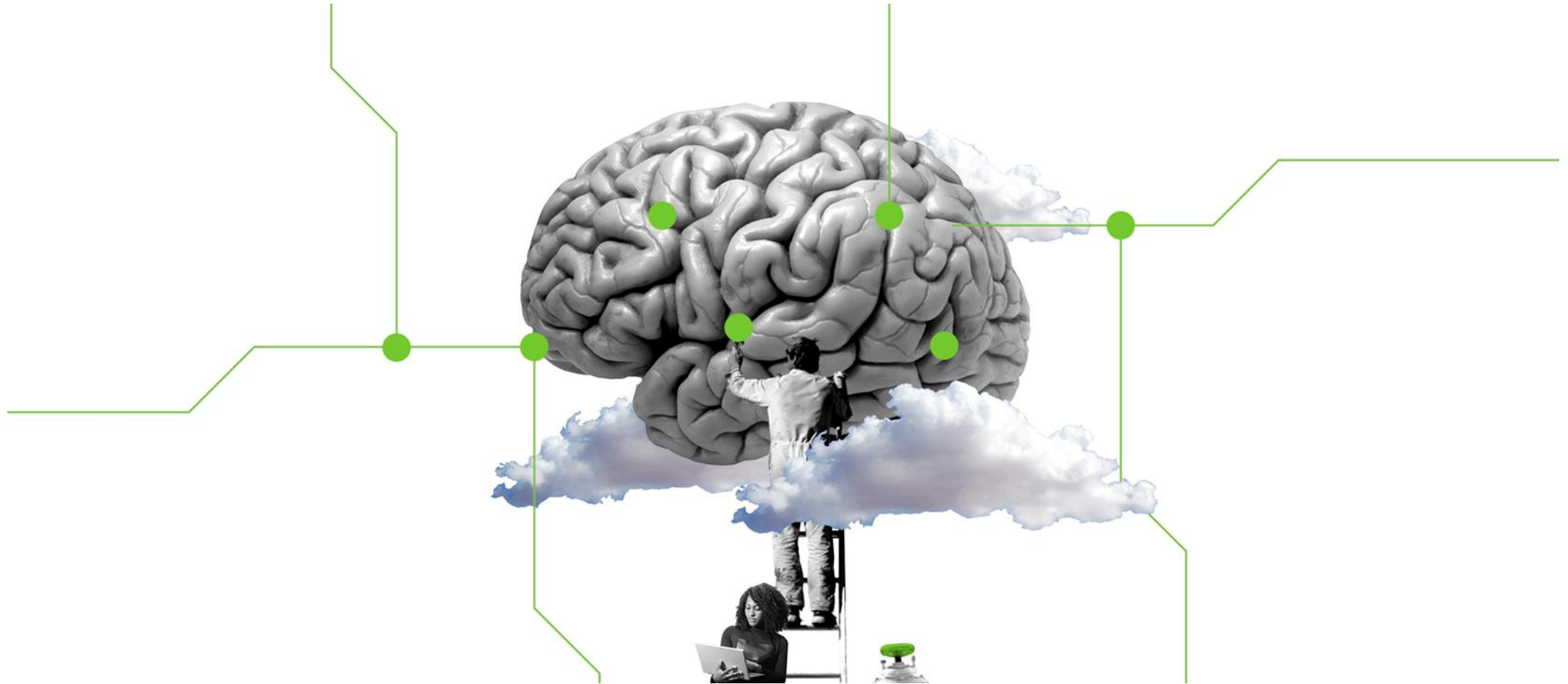
15.5.2024

Meriteollisuus / Lääketeollisuus / Valmistava teollisuus, Puolustusteollisuus / Ruoka / elintarviketeollisuus / Luova

Löydettävä terävät kärjet ja yhteinen visio ja viesti

Avoin mieli ja raikas ajattelu ovat tarpeen

Ajankohtaista asiaa päättäjille

- Vuonna 2025 järjestämme maakunnan **liiton päättäjille ja kuntavaaliehdokkaille ajankohtaisinfoja** keskeisimpiin maakunnan liiton toiminnassa näkyviin teemoihin.
- Keväälle tulossa infoja **Saaristomerestä, liikenteestä/Länsiradasta, maakuntastrategiasta ja maakuntakaavasta.**
- Napakat tilaisuudet järjestetään etänä - mahdollisuus vuoropuhelulle.
- Kutsu ja ilmoittautuminen tulossa pian!

Kiitos!

